

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/03/2023 09:23
Sayı: E-120.07-1187533

PATARA

Sayı : E-85112434-610-3565479

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi : a) 30.09.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1086697 sayılı yazınız.
b) 19.10.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1096653 sayılı yazınız.
c) 19.10.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1096582 sayılı yazınız.
ç) 21.10.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1097931 sayılı yazınız.
d) 01.12.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1123588 sayılı yazınız.
e) 30.12.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1142324 sayılı yazınız.
f) 08.02.2022 tarihli ve 43452547-120.07/E.1167710 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (13 Sayfa)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN FİLİZ KERESTECİOĞLU'NUN 7/72189 ESAS
SAYILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü)'ca;

Milli Kütüphane Konuşan Kitaplık, Görme Engelliler Merkezi hizmetleri çerçevesinde gönüllü okurlar aracılığıyla görme engelli üyelerin talepleri doğrultusunda seslendirilmektedir. 1955 yılında Braille kitaplarla başlayan bu hizmet günümüzde 11 profesyonel formatta oluşturulmuş ses kayıt stüdyosunda devam etmektedir. Üyeler e-Devlet kapısından ya da <https://konusankitaplik.mkutup.gov.tr> isimli web sayfası üzerinden, 2020 yılından itibaren de AppStore ve Google Play üzerinden Konuşan Kitaplık Mobil Uygulaması aracılığıyla katalogda bulunan kitaplara erişebilmektedirler.

Kullanıcılar, T.C. Kimlik Numaraları ve şifresiyle, görme engelliler için özel olarak tasarlanmış web sayfası üzerinden gelişmiş arama seçeneklerini kullanarak, katalogda bulunan kitapları bilgisayarlarına indirebilmekte veya çevrimiçi olarak sesli kitapları dinleyebilmektedirler. Üyeler kitabı dinlerken kısa yol tuşlarından da yararlanabilmektedirler. Bu kapsamda 2.650 görme engelli üyeye 5.000'in üzerinde kitap koleksiyonuyla hizmet verilmektedir. 2022 yılı Ocak ayından şu ana kadar üretilen sesli kitap sayısı 142'dir.

Ayrıca, Konuşan Kitaplık sistemine e-posta ile PDF kitap talebi yapılabilmekte ve görme engelli okuyuculara olur/ön izin alınarak wetransfer yolu ile istemiş oldukları kitaplar gönderilmektedir.

Görme engelli vatandaşlar, son teknoloji kullanılarak geliştirilen yazılım ve tasarımla yenilenen web sayfasında yer alan "Üye Ol" bölümündeki formu doldurduktan sonra 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun Ek-11'inci maddesi gereğince, en az %40 oranında görme engelli olduğunu belgeleyen kimlik veya sağlık kurulu raporlarını +90 312 223 04 51 numaralı faksa ulaştırarak üyelik süreçlerini tamamlamaktadırlar. www.mkutup.gov.tr ya da <http://konusankitaplik.mkutup.gov.tr> adreslerinden sesli kitap hizmetine ulaşan üyeler seslendirilmesini istedikleri kitap taleplerini ve görüşlerini aynı sayfadan iletebilmektedirler.

Sayfadaki "Ara" butonundan sesli veya yazılı arama yapabilen kullanıcılar, ayrıca sayfaya son eklenen sesli kitaplar, en çok dinlenen sesli kitaplar, son bir ayda en çok dinlenen sesli kitaplar, şu anda seslendirilen kitaplar ve son eklenen metin kitaplar başlıklarında güncel bilgilere ulaşabilmektedirler.

Bakanlığımız (Telif Hakları Genel Müdürlüğü)'ca;

5846 sayılı Kanun'da engelliler lehine Kanun'un Ek-11'inci maddesi, "Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, Brail Alfabeti ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanun'da öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir. Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca, bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." düzenlemesini içermektedir.

Diğer taraftan Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayımlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşması'nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair Kanun 20 Mart 2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Anlaşma'nın isminden de anlaşıldığı üzere, Basılı Materyal Okuma Engelli Kişiler lehine istisna öngörülmüşken, 5846 sayılı Kanun'un Ek-11'inci maddesinde, belirli bir engelli grubuyla sınırlamaksızın, tüm engellilerin faydalanmasına imkân tanıyacak bir istisna öngörülmektedir. İstisnadan faydalanması öngörülen engellilerin belirli bir grupla sınırlandırılmamış olması bakımından, ülkemiz mevzuatının uluslararası düzenlemelerden ileri bir noktada olduğu söylenebilir. Ayrıca, söz konusu hüküm ilgili eserin, engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından engellilerin kullanımına uygun formatlara dönüştürülmesine ve engellilerin kullanımına sunulmasına imkân tanımaktadır. Bu yönüyle, birçok engelli grubunun erişebileceği e-Kitap ve sesli kitapların bulunduğu kütüphane/veri tabanı oluşturulması talebi bakımından da mezkûr hükmün gerekli hukuki alt yapıyı barındırdığı düşünülmektedir.

5846 sayılı Kanun'un Ek-11'inci maddesi kapsamında halihazırda Bakanlığımız Kütüphane ve Yayınlar Genel Müdürlüğü başta olmak üzere çok sayıda kuruluş, engellilerin erişimine yönelik formatlarda çoğaltım yaparak eserleri, engellilerin istifadesine sunmaktadır. Bununla birlikte, sınır ötesi değişim gibi konular bakımından söz konusu hükümde engelliler lehine güncelleme yapılması Bakanlığımız gündeminde olup Kanun değişikliğini takiben hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar da belirlenecektir.

Diğer taraftan, Marakeş Anlaşması'na ilişkin olarak ilgili paydaşlarla iş birliği içinde aşağıda belirtilen toplumsal farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

- “Engelli Bireylerin Kùltür ve Sanata Erişimi Çevrimiçi Panel Programı” kapsamında 16 Aralık 2020 tarihinde Telif Hakları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan sunumla; Marakeş Anlaşması’nın önemi ve engeli bulunan bireylerin güncel teknolojik gelişmelere de uygun imkanlarla etkin ve hızlı bir şekilde eserlere erişimini kolaylaştırmayı amaçladığı tüm katılımcılara detaylı bir şekilde aktarılmıştır.

- Avrupa Birliği Engelsiz Sinema Projesi kapsamında Marakeş Anlaşması’nın görme engelli veya başka bir nedenle basılı materyal okuma engeli bulunan kişilerin basılı materyallere erişimi sorununun çözümünde telif hakkı istisnalarının ve Anlaşma’nın önemi konusunda bir eğitim gerçekleştirilmiştir.

- Birleşmiş Milletlere üye ÷lkelerce 10-16 Mayıs 2022 tarihleri arasında “Engelliler Haftası” olarak kabul edilen ve çeşitli engellere sahip bireylerin yaşadıkları güçlüklerin dile getirildiği söz konusu haftada yine görme ve okuma engeli bulunan kişilerin eserlere güncel teknolojik gelişmelere de uygun imkânlarla etkin ve hızlı bir şekilde erişimini kolaylaştırmayı amaçlayan Marakeş Anlaşması’nın önemi konusunda Millet Kütüphanesinde Genel Müdürlüğün sunumuyla bir eğitim gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, son 10 yılda, engellilerin kültürel ve sanatsal faaliyetlere daha aktif katılımlarının sağlanmasına yönelik 14 projeye Bakanlığımızca mali destek sağlanmıştır.

Bakanlığımız (Atatürk Kùltür, Dil Tarih Yüksek Kurumu)’ca;

Türk Tarih Kurulunca, 2018 yılında Yusuf Akçura’nın Üç Tarz-ı Siyaset eseri görme engelli vatandaşlarımızın yararlanabileceği Braille Alfabesi ile yayına çıkarılmıştır. Bununla birlikte, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi okuyucu salonunda yine görme engelli vatandaşlarımızın istifade edebileceği bir bilgisayar mevcuttur.

Türk Dil Kurumu tarafından görme engelli veya herhangi bir nedenle basılı materyal okuma engeli bulunan bireylerin erişimine uygun formatta hazırlanmış bir yayın bulunmamaktadır. Bununla birlikte, sozluk.gov.tr adresinde yer alan Güncel Türkçe Sözlük’teki madde başlarının seslendirmeleri 2008 yılından bu yana genel ağı üzerinden erişime açıktır.

Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı projesi olan “Çocuklar İçin Türk Masallarından Seçmeler”, görme engelli öğrencilerimizin ve okuyucularımızın istifade edebilmesi için Braille Alfabesiyle yayımlanmış ve ilgililerine ücretsiz olarak sunulmak üzere 1.000 adet basılmıştır.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı yayınlarının elektronik ortama aktarılan bir nüshası 6279 sayılı oğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu'nun 8'inci maddesinin (d) bendi gereği görme engellilerin hizmetine sunulmak üzere Millî Kütüphaneye gönderilmektedir. Marakeş Anlaşması yürürlüğe girdiğinden beri 38 eser bu şekilde Millî Kütüphaneye gönderilmiştir.